

Esguards al meu poble

Pseudònim: *Bäni-Sahmi*

*Tiene por lindes mi valle
muro de escarpadas sierras,
riachuelo mezquino y pobre
su fértil llanura riega.*

Joan B. Pastor i Aicart

I

Avui que maig somriu i les oliveres blanquegen,
la camamil·la llueix als marges dels camins
i aquesta vall es pinta amb tots els colors del verd,
he volgut pujar al capdamunt per contemplar-te.

Des d'ací, beneïda i llauradora talaia,
la vall és una immensa catifa endiumenjada:
ametllers, oliveres i apedaçats sembrats.
Des d'ací estant, i des d'aquest mirador de sant
de bell nou he volgut mirar aquesta fèrtil vall
que ara m'evoca tants i tants enyorats records.

Cap a l'est la fabril Banyeres de Mariola
llepant l'allargassada Serra de Fontanella
amb els seus Picatxos, el frondós Cabeço *Gordo*
i paratges de Sanxet, Patiràs, Fontanelles.
Tot seguit l'enlairada Biar, la clau del regne,
just a tocar del poble la històrica Almisrà
i a la dreta ataülle la màgica Canyada,
orgullosa de parlar la llengua catalana.
Més enllà les terres castellanes de Villena.

Avui que maig somriu i les oliveres blanquegen,
la camamil·la llueix als marges dels camins
i aquesta vall es pinta amb tots els colors del verd,
he volgut pujar al capdamunt per contemplar-te.

II

Ara cloc els ulls i em veig un infant

d'un poble de bodegues i corrals,
de carros cruixint camí dels bancals
i de matineres dones comprant.

Terra Forta, el Salze, les Solanetes,
el *Limbo*, els Picatxos, el Vergeret,
el Pla de l'aljub, la Rambla, Sanxet,
el Reclot, la Lloma i les Marjaletes.

Llopis, el Pou de neu, la Bodegueta,
la Venta, Saboners, el Forseguer,
la Casa Crespo, Gaieta, el Vaquer
l'Horta, Cabeços i la Talaieta.

El Riu, l'Assagador, el Pontarró,
les Tàpies, el Real, la Boquera,
la Solana, Capçades, l'Estremera,
Patiràs, Baltasar i el Torrelló.

Ara cloc els ulls i em veig un infant
d'un poble de bodegues i corrals,
de carros cruixint camí dels bancals
i de matineres dones comprant.

III

Recorde una infantesa de cantalars, garberes,
d'eres de batre, corrals i mules espantades,
carros de gom a gom amb esportins a vessar.

Enyore aquell poble, tot abocat a la fresca,
colles de cridaners xiquets jugant al carrer,
d'estius xafogosos amb sufocants ponentades,

alleugerides amb aigües civades i *xambis*.

De matinades gebradores i els hiverns blancs
a la vora de la llar o al voltant del tendur.

I evoque un poble ancorat en la dura postguerra,
de misses, processons i proclames patriòtiques,
el partit de futbol i aquell vermut dels diumenges.

IV

Al vell cinema del meu poble
de nom d'un il·lustre escriptor
feien NO-DOs en blanc i negre
que exaltaven el dictador.

Amb les butxaques massa buides
de cèntims, duros i pessetes
i molta fam acumulada
anàvem junts al galliner.

A dalt, al capdamunt de tot
ordiem jocs a les palpentes
i a voltes l'apostador
ens treia a rodolons i espentes,
que ja estava bé de punyetes!

El vell cinema del meu poble
de nom d'un il·lustre escriptor
fou de tots la millor escola
i en cada sessió contínua
desfogàvem repressió.

V

Ací vaig nèixer i vaig créixer
en la frontera del país
voltat de gent amb compromís
lluitant per no desaparèixer.

Ací vaig nèixer i vaig créixer
entre els ametllers i vinyes
arrelat ben fort com les canyes
i adobant el camp per renèixer.

Ací vaig nèixer i vaig créixer
al bell mig d'aquesta vall plana
entre l'ombria i la solana
porteu-me ací per comparèixer.

Ací vaig nèixer i vaig créixer
a tocar de la Mariola
anhels garde en la vidriola
que algun dia voldré conèixer.

Ací vaig nèixer i vaig créixer
de poble endins i mar enllà
Beneixama d'horta i secà
terra meua que vull merèixer.

VI

Poble tranquil de gent acollidora
de llauradors que feinegen la terra
passant la rella, somniat els fruits

endiumenjant la presumida vall.

Poble fronterer d'esmolada parla
de mots adobats amb vins arropat
contarelles al voltant de la llar
romanços i barcelles al carrer.

Poble, no oblides les teues arrels
enfonsades endins la Mariola
regades pel sedegós rierol.

Poble, t'estime amb orgull, tal com ets
cobejat al bell mig d'aquesta plana
però sempre increïblement indòmit.

VII

El teu nom escrit deçà la fèrtil sèquia,
en els gastats murs del terrós tapial
de la torre guaita, fundacional
i aquelles parets de la blanca alqueria.

Bäni-Sahmi o Bani Yama.

El teu nom entre la verdor dels alfalsos,
en els pàmpols de les frondoses figueres,
acaronant el troc de les oliveres
i pregant a Al·là, agenollats i descalços.

Bäni-Sahmi o Bani Yama.

El teu nom en registres de lliurament,
en tantes tradicions que el temps enterra,

fanecades d'horta i jovades de terra
d'aquell reial Llibre del Repartiment.

Benaxama o Benixama.

El teu nom en la torre de Sanç d'Embit
i la masia de Romeu de Castalla,
en els comptes de pagament que detalla
Arnau de Montsó, cavaller ben fornit.

El teu nom és Beneixama,
fill del Gras o fill del Yama.

VIII

Llavors des d'ací, deçà l'aigua,
albirares esta contrada,
fèrtil i ampla vall de frontera
cobejada per l'altiu infant.

Llavors des d'ací, deçà l'aigua,
copsares l'indret estratègic
i amb tots aquells tractats signats
dictares manaments de pedra.

Llavors des d'ací, deçà l'aigua,
contemplares la fi del regne:
a prop la històrica Almisrà,
al fons l'enlairada Biar.

Llavors des d'ací, deçà l'aigua,
a recer de la torre guaita
i des d'aquest Hortet del Rei

tramares el setge i conquesta.

Llavors des d'ací, deçà l'aigua,
amb tota una vida de lluita
vares passar el forrellat,
tancant el regne amb pany i clau.

IX

Jo sóc d'un poble petit
al bell mig d'una ampla vall
vaig pel món molt devanit
tot duent-lo amunt i avall.

Beneixama del meu cor.

Tinc les arrels enfonsades
entre vinyes i oliveres
en llenques d'horta regades
de reinetes ensucrades.

Beneixama del meu cor.

Terra de gent molt feiner
que endiumenja el seu bancal
de Sanxet a l'Estremera
tot ben treballat com cal.

Beneixama del meu cor.

És un poble fronterer
que resisteix els embats
a cops de picapedrer

ha respost els durs combats.

Beneixama del meu cor.

Lluny d'ell patisc l'enyorança
d'amics i familiars
però us faig una alabança
quan de nit us tinc com fars.

Beneixama del meu cor.

Ai, és la festa que agermana
a veïns i visitants
l'alegria s'encomana
un sis de setembre estant.

Beneixama del meu cor

X

Abans, i quan la Mariola ens plorava
a la Font la Coveta naixia un riu,
davallaves com l'esmunyedissa anguila
que cerca les aigües del mar per fer cria.
I Banyeres t'esperava en candeleta,
eren aquells fabrils molins paperers
avui, però, solament hi ha tres en peu:
Molí l'Ombria, Molí Sol, Molí Pont.
Aigües avall feies un petit descans
i a l'assut t'aprofitaven els regants.
Tot enfilant-te pel centre de la vall,
allí a les fèrtils terres de Beneixama,
t'hi trobaves molins de draps i de gra:

el Molí Caguetes i aquell de les Monges
i després de passar les cases del Salze
el Molí de Conca, també el de Campanes,
el Molí Alt, el de Mestre i el Molí Lluna
i encara altres dos molt més a prop del poble,
la Casa Crespo i l'horta del Vergeret.
Les teues esperades aigües regaven
les terres de les Valls de la Mariola
i movies nombrosos batans, molins.
Fa molts anys que la Mariola no ens plora,
si ho fa les seues minses i tristes llàgrimes
no calmen la set d'estes eixutes valls.

Abans, i quan la Mariola ens plorava
a la Font la Coveta naixia un riu,
avui sols resta una assedegada rambla.

XI

Assegut a sota d'aquests pins
mirant la vall i estant a la glòria
la primavera ara em fa memòria
la piuladissa dels teuladins!

En la branqueta de l'ametller
funàmbul i sense alçar el vol
exhibeix el cant un verderol
proclamant que és l'amo del terror.

A prop, entre les fulles dels arbres
canta el desvergonyat totestiu
que preparant-se per fer el niu
va cercant amagatalls pels marges.

Quin goig fa veure les caderneres
voletejant pels punxeguts cards
de llavorettes se'n fan un fart
refilant el cant són les primeres

Ensume flaire primaveral
tot un festí per a les abelles
són molt feineres, poques com elles
romers, timons... excepcional!

Una garsa ve encuriosida
ocell de plomatge negre i blanc
astut còrvid que ronc té el seu cant
i la fama de lladre atrevida.

Ben lluny se sent el mèu del mussol
símbol de saviesa pels grecs
tossut insisteix amb els seues prec
reclamant que diguem adéu al Sol.

Cloc els ulls, no gose respirar
l'oïda afine, cerque el detall
d'aquesta simfonia a la vall
que en fa gaudir, també somniar.

Assegut a sota d'aquests pins
mirant la vall i estant a la glòria
la primavera ara em fa memòria
i jo m'aborrone tot per dins!